اداره مرکزی
طهران خیابان لالهزار
مدیر کل
میرزا محمد صادق
طباطبائی
دبیر اداره ادیب الممالک
مکاتیب بدون امضا وتعرفهٔ کافی وتمریست
قبول نمیشود
عنوان مراسلات
طهران اداره روزنامه مجلس
عنوان تلکرافی
حرمده مجلس
نمرهٔ تلفون ۱۲۷

مجلس

۱۳۲۴

غیراز ایام جمعه همه روزه بطور یومیه
طبع و توزیع میشود

قیمت اشتراک

(طهران)	(ولایات داخله ایران)	(ممالک خارجه)
۳ ماهه)	(۳ماهه)	(۳ ماهه
۱۴ قران	۱۷قران	۸ فرانك
(۶ماهه)	(۶ ماهه)	(۶ ماهه)
۳۶ قران	۳ تومان	۱۴ فرانك
(۱ساله)	(۱ ساله)	(۱ ساله)
۴۵قران	۵۵قران	۳۶فرانك

طهران
قیمت یك نسخه سه شاهی است
قیمت اعلانات کلمهٔ یکصد دینار است درصورت
تکرار تخفیف داده میشود
وجه اشتراك پس از ارسال پنج نسخه
مطالبه و دریافت میشود

بتاریخ ۱ ربیع الاول ۱۳۲۵ هجری قمری مطابق ۳۰ آوریل ماه فرانسه ۱۹۰۷

این روزنامه بکلی مطلق و ازاد است ودر مباحثه و مذاکرات مجلس شورای ملی ایران و کلیه امور پلتیکی تجارتی و اجتماعی و انچه راجع باصلاحات ملکی و امور ملی و مربوط بفواید عامه و عواید نوعیه و دائر بحقوق عالم اسلامیت واجرأ احکام اسلام ومدافعه حدود وطن باشد با کمال ازادی سخن میراند مذاکرات یومیه دارالشوری کبری ولوایح و مقالات و آرأ و افکار ملت در مواد مذکوره بالخصوص منتشر خواهد شد

وقایع ومذاکرات روز ۳شنبه ۱۶ شهر ربیع الاول ۱۳۲۵

دار الشورای ملی

بدواً یکی از وکلای آذربیجان و یکی از وکلای رشت خطاب بجناب رئیس نموده اظهار داشتند که بموجب این دو طغرا تلکراف که امروز از رشت رسیده مارا بتلکرافخانه احضار کردهاند و کویا مطلب اهمیت داشته باشد کهدو دفعه تلکراف شده یکی صبح و یکی حالا اکر صلاح است و اجازه میدهید مابرویم . هر دو تلکراف قرائت شد در یکی (آقای حسام الاسلام) و (آقای وکیل التجار) و (آقا میرزا فضلعلی آقا) و (اقای مستشار الدوله) و (آقای تقی زاده) و (قای حاج محمد اقاحریری) رازانجمن رشت بتلکرافخانه احضار کرده بودند . و یکی دیکر بعنوان وکیل التجار بود از طرف انجمن رشت کهحضور جمعی از وکلای محترمرا در تلکرافخانه استدعا کردهایم اکر ممکن نیست جواب بدهید که بملت جواب بدهیم . چون جناب رئیس و سایر وکلای عظام دیدند تاکید در حضور جمعی از وکلا محترم شده تصویب کردند آقایان وکلائیکه احضار شده بودند قبل از شروع بمذاکره رسمی مجلس بروند تلکرافخانه و آقایان وکلا هم رفتند بعد از این یکی دیکر ازوکلای آذربایجان تلکرافی ابراز کرده و اظهار داشتند اجازه داده شود این تلکراف را هم قرائت نمایند تلکراف مزبور خوانده شد کهعنوان رعایای حاج آقا محسن عراقی ازقم اظهار تظلم کرده بودند بخاکپای اعلیحضرت همایونی بتوسط مجلس محترم و اشعار داشت باینکه باوجودحکم صریح واطمینان حکومت ما قسم قران مردان ما را برد که رفع تعدیات نماید از طرف شیخ عبید الله نائب حاج آقا محسن بسرکردکی ابراهیم اقا و یکی دیکر جمعی اشرار ریختند (۱۴) نفررا مقتول و هفده هیجده نفر مشرف بموت باقی کرفتار وحکومت هم در سلطان آباد نمیتواند جلو کیری نماید و مامورین حکومت در دهات کرفتار آدمهای حاج آقا محسن اکر از طرف دولت و امنای ملت دادرسی نشود ناچاریم بجای دیکر تظلم نمائیم . عموم اهل مجلس از مضمون این تلکراف بسیار متاثر شده و یکی اظهار داشت اکر این طور است ثمر نشستن ما در اینجا و حرف زدن ما چیست یکیدیکر اظهارداشت که خیلی عجب است شما میکوئیداکر این مطلب راست است وحال انکه تعدیات حاجی اقامحسن بالاتر ازاینهااست

یکی دیکر اظهار داشت احضار حاج آقا محسن را مجلس جداً از وزارت داخله بخواهد جمعی متفقاً اظهارکردند کدام وزیرداخله وزیرداخله ماهنوز معنی مسئولیترا نفهمیده ونخواهدهم فهمید مکرر در خصوص حاج آقا محسن از طرف مجلس نوشته شده احضار نماید ثمری نبخشیده وهمچنین در خصوص احضار متولی باشی قم که جمعی اینجا از دست او متظلمند نوشته شده و در خصوص عمل نان چندین مرتبه نوشتهشده هیچکدام مفید فائده نشده و پریروز شرحی در جواب مرقومه جناب آقای آقامیرزا سید محمد مجتهداز بابت عمل نان نوشته و تمام تقصیر ها را بکردن (کمپانی) نان کذاشته و حال انکه ما خبر داریم کمپانی خیلی جد وجهد و همراهی نموده است یکیدیکر بیان داشت هر وقت میخواهیم بوزرا اعتراض کنیم میکویند بی احترامی نشود پس با احترام چکونه بااینها رفتار نمائیم و حال انکه تمام وزرا از همراهی با مجلس استنکاف دارند و حسن تدبیریکه بنظرشان رسیده همین است که باهمال مانع پیشرفت مجلس شوند

یکی دیکر اظهار کرد چندی صاحبان نیول را محرك شده و باهم اتفاق کرده نتوانستند کاری بکنند حالا باین تدبیر میخواهند مانع مقاصد مجلس شوند . باز همان وکیل سابق اظهار داشتند این تدبیریکه وزرا خیال کرده اند خدمت است یاخیانت است بلکه خیانت است این هیجان عامه ملت استقبال باین مجلس است اکراین مجلس نباشد مجلس دیکر منعقد خواهد شد این وکلا نشد وکلای دیکر معین خواهند کرد محال است جلوکیری ازاین ملت شود تمام مردم روباسایش وترقی قدم میزنند در این صورت چه طور ممکن است جلو کیری از مردم والله این حرکات وزرا خیانت است نسبت باعلیحضرت

شاهنشاه و دودمان سلطنت یکی دیگر چنین عنوان نمود غرض از تأسیس این مجلس این است که ما امر معاش خودرا اول منظم کنیم و بعد امر معاد را یعنی اجرای احکام الله ومذهب جعفری را بروز واشاعه بدهیم و ماهم باین مجلس مقدس نخوانده نیامده‌ایم بلکه اعلیحضرت شاهنشاه امر فرموده وخواسته‌اند وکم کم مطالب بالا گرفت از توجهات حضرت حجة عجل الله فرجه و بموجب فرمایش امام مجتهد جامع الشرایطی که دارای سه صفت باشد حکم کرده است موافقت بااین مجلس محترم واجب ومخالفت آن حرام حال کسی این حکم را رد کند نعوذ بالله امام و پیغمبر و خدارا ردکرده است پس ما ملت تا آن قطرهٔ اخری که از خونمان باقی است هرکس مخالفت بااین مجلس مقدس بکند بدنش را قطعه قطعه می‌کنیم .

یکی از وکلای اذربایجان اظهار داشت بنده الان دو سه هفته است جزء اعضاء انجمن عرایض هستم و می‌بینم بواسطه تظلماتیکه میشود چه محشریست این هیئت وزراء امتحان خودرا دادند چاره نیست جز اینکه هیئت وزراء تغییر کند وزیر امور خارجه ما بقدر یك نفر پلیس نمیتواند کار صورت بدهد . یکی از وکلای خراسان چنین عنوان نمود این مجلس هر وقت میخواهد درس بدهد شاید بعضی‌ها درمقام اموختن نباشند وقرار است کسیکه یاد نگرفت باید مطالب را بطور دیگر القاء کرد که یاد بگیرد در این دو مجلس که دو وزیر مسئول ما اینطور که معنی مسئولیت را گفتند معلوم شد هنوز نفهمیده‌اند وبگفتن لفظ حالی نشده‌اند پس حالا باید فعلی معنی مسئولیت را بانها حالی کرد تا بفهمند . و یکی دیگر اظهار کرد از وزیر خارجه از بابت ان حرکات جنرال قونسول تبریز سئوال میشود جواب مساعد نمیدهد بابت مسئله قزاقخانه سئوال میشود جواب مساعد نمیدهد در خصوص وقعه کربلا همین طور ابداً وزیر خارجه همراهی ندارد . در اینموقع باز صحبت از مسئله نان شد ویکی از وکلا ازرؤسای کمپانی سؤال نمود این اقدام در عمل نان که یك اندازه این دو روزه بهتر شده موقتی است ویا اینکه باز همان اشکالات سابق خواهد بود ومردم خواهند گفت مجلس مانع است یکی ازرؤسای کمپانی جواب داد دیشب هفت هشت خروار نان مانده بود که بفروش نرفته بود امید واریم ترتیب نان درست شود ولی از طرف دولت ان مساعدتی که باید بشود نشده جناب رئیس سؤال کردند هیچ اقداماتی بعمل امده که اسباب اطمینان شود !

یکی از رؤسای کمپانی جواب دادند اقدام اینست که ما خودمان از قم باکاری گندم وارد کردیم ودراین موقع مکتوب وزارت داخله که در جواب رقیمه جناب اقای اقا میرزا سید محمد مجتهد نوشته شده بود قرائت کردند اشعار داشت باینکه مطالب مرقومه اقا بتوسط تلفون بعرض خاکپای اعلیحضرت رسانید وهروقت تحصیل جواب شد فوراً بعرض خواهم رسانید اما انچه اطلاعات شخصی دارم این است دولت هیچوقت سه چهار هزار شتر وقاطر رکاب نداشته البته اگر باشد با ان رأفت ملوکانه مضایقه نخواهد شد وانچه عقیدهٔ من است نباید این معاذیر را از کمپانی پذیرفت حق این است کمپانی از هرجا هست گندم بخرد منتها هرچه تفاوت قیمة داشته باشد دولت معاونت خواهد کرد . یکی از وکلا اظهار داشت دولت هفت هزار شتر دارد وهمچنین قاطر دارد معهذا هروقت موکب همایونی بفرح اباد یاجای دیگر تشریف فرما میشود پانصد تومان کرایه مالهای دولت حساب میکنند یکی دیگر اظهار داشت شصت هزار خروار گندم باید از خالصجات و بلوکات طهران تحویل انبار دیوانی شود اگر این گندم تحویل شود ایا گرانی میشود؟ این شصت هزار خروار جنس نباید تحویل انبار شود اما کمپانیکه ما باهزار زحمت او را تشکیل دادیم و تاحال نان مردم را رسانده مجبور است از هرجا هست گندم بخرد!! دراینموقع جناب رئیس چنین عنوان کردند یك یاد اوری میکنم باین مجلس که نتیجه گرفته شود یك جمع جنسی داشته خالصه جات اطراف طهران قریب چهل وهشت هزار خروار است و دوازده هزار خروار هم ازبابت اربابی جزء جمع است اعتقادم این است که عموماً رای بدهند این جنس تاحبه اخرش ضبط انبار شود چون حالا موقع این کار است یاداوری کردم اگر مسامحه شود هرسال بهمین اوضاع که می‌بینید از بابت نان مبتلا خواهیم بود ویك کرور ضرر برای ملت فراهم خواهد شد قیمة همین جنس‌ها می‌رود توی کیسهای اشخاصیکه محتاج بفروش گندم نیستند انگاه داشته بقیمت گزاف میفروشند یکی ازوکلا اظهار داشت سابقاً که ممیزی مالیات شده یك قسمت انرا نقد قرار دادند و یك قسمت دیگرش را جنس این ملاحظه بجهة همین عمل نان مردم بوده بعد کم کم این جنس را بعضی‌ها باسم حقوق وجیره وعلیق بردند حال باین ترتیب که جناب رئیس فرمودند درتمام ولایات معمول شود بسیار خوب است یکی از وکلا سئوال نمود مگر این ترتیبی که گفته شد جزو ان موقوفی تسعیر جنس نبود که سابقاً مجلس تصویب کرد جواب داده شد که ان مسئله موقوفی تسعیر جنس جزو جمع بود واین مسئله جزو خرج مملکت است اشخاصی هستند که هزار خروار جنس حقوق دارند انبار نموده بقیمة گران میفروشند جهة ندارد این اشخاص درعوض عین جنس قیمة انرا از دولت دریافت دارند وجنس ضبط انبار دولتی شود جناب رئیس اظهار داشتند همه میدانید وگاهی هم من خودم داخل کار بودم بعضی اوقات واسطه میشدم ازبرای اشخاصی که دوخروار سه خروار جنس مستمری دارند که حکومت عین جنس را بدهد نمیداد قیمة از قرار خرواری سه چهار تومان میدادند وتمام این جنس مفقود میشود کجا؟ در انبارها برای اینکه خرواری سی تومان بشود بفروشند حال تمام این جنس بیاید انبار ان اشخاص عوض جنس پول بگیرند . یکی از وکلا اظهار داشت که دولت همه ساله صد هزار تومان و دویست هزار تومان از بابت مسئله نان متضرر میشود و حالا چند سال است که همین طور است اگر چنانچه بهمین ترتیب که جناب رئیس فرمودند اقدام شود اولا دیگر ضرری بدولت وارد نماید وثانیاً در طهران هیچوقت نان از یکمن یك قران بالا ترنمیرود بلکه کمتر میشود باز جناب رئیس اظهار داشتند حالا نتیجه مذاکرات این است که همین طور باید شکایتی کرد از وزارت داخله و خارجه که در امورات مسامحه دارند . جمعی گفتند دیگر از شکایت گذشته باید عزل اینهارا خواست . یکی از وکلا اظهار داشت گویا تقصیر وزارت داخله فقط بجهة احضار حاج آقا محسن است اگر بجهة این است خوبست اول یك تحقیقی بشود که اقدامی شده یانه بعد عزل اورا بخواهید . یکی از وکلا جواب داد که تنها در خصوص حاج آقا محسن نیست مسئله احضار متولی باشی قم است فقره حشمت الملك و آصف الدوله واسترداد اسرا و عمل نان است در هیچکدام اینها اقدامی نکرده وجواب صحیحی نداده‌اند یکی دیگر اظهار داشت همه این فرمایشات آقا صحیح است تخمیناً یکماه قبل که وزارت داخله در مجلس حضور داشتند فرمودند قوانین جدیدی نداده‌اید باقوانین قدیمه هم نمیتوانیم جلو گیری از این انقلابات نمائیم مجلس جواب داد که پس شما گفته مادامیکه قوانین جدیده حاضر نشده شما امورات را معطل بگذارید البته شما تاقوانین

جدید مرتب نشده بطور قدیم رفتار کنید و منهم عرض کردم که بمیزان شرع باشد معهذا تا حال هیچ اقدامی نکرده اند وزیر داخله که نمیتواند بحکام بنویسد که آشوب نکنید فایده‌اش چیست مخصوصاً اینهارا برای خودشان رفیق میگیرند یکی دیگر اظهار داشت حاج شکرالله نامی راه عراق و خوانسار را بریده و جناب آقا شیخ محمد باقر که وکیل خوانسار هستند مسبوق میباشند و انجمن عرایض هم مدتها است چند عریضه تشکی تا حال داده شده باشد ابداً هیچ چه اقداماتی در اینخصوص بعمل نیامده یکی دیگر اظهار کرد در این موقعها میگویند قشون منظم نداریم من میگویم این همه‌را که برای برهم زدن مجلس میکنند برای امنیت مملکت بکنند مجلس هیچ کار ومقصودی ندارد جز آسایش خلق یکی دیگر اظهار کرد یک تقصیر وزارت داخله درباب ملاحسن ومیرزا آقای یزدی است که جناب حجة الاسلام آقای آقامیرزا سید محمد مجتهد فرموده‌اند چه اقدام کرده‌اند جناب آقای آقا میرزا سید محمد مجتهد فرمودند بلی گویا یکی از ان دو نفر در حبس است و یکی در امام زاده متحصن شده و از یکی استنطاق اینطور شده که این مردرا تو کشتی گفته است همه البته از کسی بپرسند تو آدم کشته میگوید نه .

دراین موقع تلگرافی که از یزد بتوسط حاج محمد اسمعیل آقا بمجلس شده بود در همین خصوص قرائت شد اشعار داشت باینکه حکم شرع و عرف یزد بدست ملا حسن و میرزا آقا است خانه هرکس را میخواهند خراب میکنند خانهٔ مرا هم خراب نموده اند حکومت از عهده بر نمیاید چنانچه جلوگیری نشود بجا های دیگر سرایت خواهد کرد . یکی دیگر از وکلا اظهار داشت مخصوصاً از تمارا محرک میشوند که دردکان نانوائی‌ها جمع شده اغتشاش کنند یکی از رؤسای بانک اظهار داشت خود خبازهارا هم محرک شده مشهدی حسین نامی که در پاچنار دکان دارد چندروز قبل گفت گندم نداریم حواله دادیم یک روز بعد از ان باز گفت گندم ندارم و نمیتوانم از عهده برآیم در صورتی که گندم داشت بالاخره قرار شد دکان را تحویل بدهد بدیگری بدهیم زمان تحویل گرفتن معلوم شد هشت خروار و کسری آرد دارد بعد از انکه دکان‌را از او گرفتند باز سایر خبازها واسطه شدند که مجدداً دکان‌را واگذار بخودش بکنید یکی دیگر از رؤسای کمپانی چنین اظهار کرد که اگر از طرف دولت بکمپانی درست مساعدت میشد قرار گذاشته بودیم در این دو ماه آخر محض احترام مجلس نان‌را یکمن یک قران بفروشند طوری مارا سر بچانیدند که نتوانستیم بهیچ قابلی عمل نمائیم

یکی دیگر از وکلا عنوان نمود اینکه گفته شد همه اردو میکندارد و چیزی نیست تمام قشون را بیاورند اهل مجلس را تمام بکشند وملت‌را بکشند معهذا ملت ازاین چیزها نمیترسد این وزیر داخله چه کار خواهد کرد برای شما والله چهار گوسفندرا نمیتواند نگهدارد وزیر داخله که نمیداند بجنورد جزو خراسان است یا استراباد چه فایده دارد باید عزل اورا خواست . یکی دیگر اظهار داشت هزارو هفتصد خروار گندم از بابت خالصه باقبال الدوله حواله دادند که بکمپانی بدهد مدعی شده که من چهل هزار تومان از دولت طلب دارم این پول‌را بدهید گندم‌را بگیرید اخر یکی نیست بپرسد این چه طلبی است که شما دارید صورت آنرا بنمائید انوقت پول بگیرید . یکی دیگر بیان کرد که اینها کارهای ظاهری انهااست اگرکار های باطنی آنها گفته شود . چه انوقت معلوم میشود که چه طور دولت خواهی میکنند میروند بعرض اعلیحضرت میرسانند که چند نفر منحرف الطریقه درمجلس هستند وجمعی آمده‌اند باعث نشر مذهب بهائی در ولایات شده‌اند ومردم‌را دعوت میکنند اگر این مطلب راست است پس کو چرا همچو اشخاص‌را نگرفتند وبدار نزدند . یکی ازوکلای تبریز اظهار کرد که تمام این مطالب فهرست شده باتلگرافیکه ازقم آمده بحضور اعلیحضرت تقدیم شود وعزل وزارت داخله‌را بخواهید . یکی دیگر ازوکلا چنین تقریر کرد که تقصیر وزارت داخله ثابت شد اما تقصیر دیگران ثابت نیست بموجب قانون تمام وزرا ضامن اعمال یکدیگرند باید تمام این هیئت تغییر کنند آقای آمیرزا سید محمد مجتهد فرمودند آیاهیئتی بهتر ازاینها دارید گفته شد پس چه باید کرد آقا فرمود باز همین هیئت را مجبور نمایند که بدرستی از عهده مسئولیت بر ایند یکی از وکلا بیان نمود همین هیئت وزرا در حضور آقا امدند و مسئولیت را بعهده گرفتند تاحال چه کرده اند باید اقلاً هیئت وزرا عوض شوند تا از عهدهٔ این مسئولیت بر امده وهمراهی نمایند بالله اینها خائن شخص مقدس اعلیحضرت هستند این مجلس شوخی وملاعبه بر نمیدارد یاباید بتوپ بسته شود یا باید باقی باشد باتمام لوازم و شرایطش (همه یک دفعه اظهار داشتند که این مجلس باقی خواهد بود و بهتر ازین‌ها . خیال آنها هم آسوده باشد) باز همان وکیل اظهار کرد که بعرض اعلیحضرت میرسانند اعضای مجلس ناقصند کو ان کاملینکه در هیئت وزرا هستند یکی دیگر از وکلا اظهار نمود که وکلا یک نقصی دارند که صاحب پارک و کالسکه و املاک نیستند یکی دیگر از وکلا چنین بیان کرد که امور مملکت پیشرفت نمیکند مگر بواسطه اتحاد مابین دولت و مجلس و این اتحاد هم نمیشود مگر بواسطه اطمینان طرفین از یکدیگر حال از اعضا محترم مجلس سئوال میکنم باین هیئت وزرا آیا اطمینان دارید (همه متفقا گفتند خیر اطمینان نداریم) یکی دیگر اظهار داشت که میروند بعرض اعلیحضرت میرسانند که مجلسیان باشخص مقدس اعلیحضرت کار دارند بالله ماشخص اقدس اعلیحضرت رامیخواهیم وهیچ رنجش و گله مندی از بندگان اعلیحضرت نداریم و تاحال کمال عطوفت و مرحمت را فرموده‌اند یکی از وکلاء اذربیجان چنین بیان کرد که در اول کار هرچه اقای سعدالدوله گفت باید این هیئت وزرا عوض شود کسی گوش نداد حالا چاره نیست جز اینکه این هیئت تغییر کند تا عوض نشود کار ها درست نمیشود

یکی دیگر از وکلا اظهار نمود لباس دوخته شده بجهة سرباز دستی نه تومان بپای دولت حساب کرده اند امروز حاضر است کسی که دستی سه تومان تمام میکند اینها خیانت نیست؟ نباید ما بگوئیم اخر ماقسم خورده ایم که بدولت وملت خیانت نکنیم

یکی دیگر بیان نمود قوام الدوله‌را معزول کردند بجهة همین مطلب که اینگونه براتهارا امضا نمیکرد یکی دیگر اظهار داشت آیا این وکلا بد وکلائی هستند که تمام از کارهای شخصی خودشان دست کشیده شب وروز در عقب کار و اصلاح مملکت هستند ؟ آیا اول فایده این بکجا راجع است؟ غیر از اینکه بشخص مقدس اعلیحضرت راجع است معهذا میروند بعرض اعلیحضرت میرسانند که این وکلا بد هستند باید بدار کشید

(باز صحبت شد باید هیئت وزرا تماماً تغییر کنند یکی از وکلا بیان نمود در تغییر هیئت وزرا ممکن است ازبعضی وزرا که مجلس از انها راضی است و همراهی نموده دوباره معین شده وسرکار خود شان باشند یکی دیگر بیان نمود که تغییر بعضی از هیئت وزرا معمول است اما هروقتی که عدم اطمینان بهیئت وزرا حاصل شد وخود

وزرا این عدم اطمینان را احساس کردند خودشان استعفا میدهند ولی این همه جا طراد ندارد ولازم نیست بواسطه یکنفر همه معزول شوند حالا ما هم ملاحظه نمائیم ببینیم با این مقتضیات حالیه صلاح هست که تغییر تمام هیئت وزرا را بخواهیم یا نه همه میدانید که بنده یک اندازه در امور مالیه بصیرت دارم وزیر مالیه تا امروز یک قدم بر خلاف رفتار نکرده است هر وقت مسؤلیت ایشان راطوری نمایند که بتوانند از عهده مسؤلیت برآیند بهتر ازاین وزیر مالیه ما کسی را برای عمل مالیه نداریم یکی از وکلا جواب داد اگر بنا شد حدود قرار بدهیم سایرین هم همین طور خواهند گفت مثلا وزیر داخله میگوید قشون منظم نداریم پول نداریم که رفع این اغتشاشات را نمائیم همان وکیل جواب دادند شما میتوانید از راه دیگر برای وزارت داخله تقصیر ثابت کنید مثلا در خصوص حشمت الملک که اخطار شد این قدر پول گرفته اید جواب نتوانست بدهد همینقدر گفتند پول گرفته ام ولی کمتر از انها بوده که گفته اند وانهم ازبابت تفاوت عمل بوده جواب داده شد سیستان و قوچان پارسال جزی شده دیگر تفاوت عمل ندارد ابدا نتوانست جواب بدهد باید همان وقت معزول شده باشد . در این موقع جناب رئیس اظهار داشتند تغییر هیئت وزرا در این قانون اساسی که فعلا دردست داریم قید نشده یکی از وکلا جواب دادند تمام این مطالب در جزو آن دستخط ثانوی است که گرفتیم . فی الجمله مذاکره دراینخصوص شد بعد جناب رئیس اظهار داشتند موافق قانون اساسی که امروز در دست است ما فقط میتوانیم به افراد وزرا ایراد وارد آوریم حال تقصیر هرکدام مدلل شده رای گرفته شود که عزل او خواسته شود بعضی گفتند در خصوص وزارت داخله رای گرفته شود بعضی گفتند حالاکه اینطور است تقصیر وزارت خارجه بیشتر است اول درباب او رای گرفته شود جناب رئیس گفتند چون بدوا صحبت وزارت داخله شده بود اول در خصوص خواستن عزل وزارت داخله رای گرفته شود دراینموقع ورقه رای منتشر گردید وازقرار ذیل اخذ رای شد (ورقه سفید ۷۹)

(ورقه آبی ۱) (امتناع ۱۰) ومجلس ختم گردید

(مکتوب اصفهان)

جناب . . . . آقای ادیب الممالک بحمدالله اصفهان امن است و فسادی برپا نیست و درعوض چهار ده روز بیکه دکاکین بسته بود بجهة عزل حضرت والا ظل السلطان در ایام نوروز ودهه صفر دکاکین بازبود سوای روز بیست هشتم وبیست نهم بجهة احترام وعزاداری انجمن اصفهان خواهش نمود ازصاحبان دکاکین که کرایه این چهار ده روزه را به مستاجرین تخفیف بدهند ودادند دوازده روزاست جناب آقامیرزا حسینخان نایب الحکومه وارد اصفهان شده‌اند درنظم شهر وانتظام ولایت و قطع وفصل امور کفایت کامل ظاهر نموده‌اند ولی بعضی میگویند ایشان زیاد تندمیروند این اشخاص غالباً رادع اجراء اوامر نافذه هستند ومعتاد شده‌اند درمدت سی سال بوضع حکومت جناب رکن الملک که مدعی ومدعی علیه هردو راضی باشند ازحکومت و سفارشات شفاهاً بموقع قبول و اجراء باشد خواه امور معطل باشد یاغیرمعطل جناب معظم له توسط وسائط را کمتر قبول مینمایند و اقدام در حفظ حقوق بیشتر دارند مردم به خیالشان میرسد که حال باید هر گونه تجاوزاتی نسبت باجزا ظل السلطان بنمایند ولی ایشان جلوگیری نمودند ازآن جمله چند نفر از سادات درب خانه میرزا اسدله خان وزیر که آدم سالم محجوبی است نشسته بودند که فلان مبلغ ازتو طلب داریم یابده یا بیا برویم بمرافعه نزدفلان شخص که با او مغرض است وهتاکی نموده بودند اوهم مخصوصاً میسپارد که آدمهایش بهیچ وجه متعرض سادات نشوند وبنایب الحکومه تفصیل را اطلاع داده نایب الحکومه منع سخت نمود وبواسطه بعضی ملاحظات سادات را تنبیه نمودند تابعد . . .

ودیگر جمعی ازنجف آبادیها درایام شورش تیر سیم تلگراف وتلفن ظل السلطان را بریده بودند مامور فرستادند ومطالبه خسارت نمودند که خسارت وارده را گرفته ورد نمایند نایب کریم خان شیرازی باچندنفر درابتداء بستن دکاکین آمده بودند دربازار با قداره بجهة جلوگیری از مردم که دکانهارا بازکنند و جمعیت را متفرق نمایند و مصادف شدند باجناب آخوند ملاحسین فشارکی ودسته همراه او دربین ضرب وشتمی واقع شده بود لهذا دراین اوقات جناب آخوند معظم له اقدام فرمودند طلاب هم اجتماعی نمودند خدمت آقای ثقة الاسلام دام ظله وآقای معظم الیه سه نفر را عجالة حکم فرمودند که محاربند نایب کریمخان شیرازی نصرالله پشم فروش . هاشم پشم فروش وباید تفریر شوند وبعد نفی بلد وبجهة نائب الحکومه فرستادند ونائب الحکومه هم اجراء این حکم را معلق بورود جناب نظام السلطنه نمودند . دوروز قبل شخصی سند طلبی ازآقا میرزاآقای تفرشی منشی مخصوص جناب رکن الملک داشت و مشار الیه تعلل در اداء آن مینمود باسر نائب الحکومه یکروز آقا میرزاآقا درمجلس آمد تا انکه ساعت و شال رهنی را دراز اء طلب داد وباقی را نیز سند داده رها کردید جناب نظام السلطنه شنبه ۲۹ صفر یکساعت بغروب مانده وارد اصفهان شدند ولی مردم انتظار غره ربیع الاول را داشتند که در آن روز وارد میشوند

روزجمعه ۲۸ صفر عموم سادات در مدرسه برحسب دعوت یکدیگر تشکیل انجمن اتحادی نموده ورئیس برای خود معین ساخته همچنین ازبرای هردسته هم رئیس مقرر گردید ولی ازانجائیکه مقاصد صحیحه نداشتند وبعضی ازانها در صدد فساد بودند اجماع انها منتج وفاق نشده متفرق گشتند مردم عوام هنوز نفهمیده‌اند که دولت وملت یکی هستند وباید بموافقت یکدیگر در صدد استحکام سلطنت مشروطه برآمده وباجرای اوامر مجلس ملی پرداخته ریشه اختلاف را بکنند تاهرج و مرج درکار نباشد وحفظ حقوق افرادملت بشود انجمن ملی اصفهان برقرار واستحکام آن موقوف برسیدن نظام نامه میباشد . فعلا انجمن بسته است بوجود حاجی آقا نورالله ثقة الاسلام و دائر بمدار وجود واقدامات ایشان است وانجمنی است از آقایان محلات امیدااست بزودی نظامنامه برسدتاحدود انجمن معین دربعضی جاهای دیگر انجمن محلی دائر و در بعضی جاها اختلاف فی مابین رؤسای عمل ازجهة عضویت وجزئیت درانجمن شده وازاین جهة قدری معطل شده‌اند دوسه روزقبل ازورود نائب الحکومه بعضی محرک شده وانتشار دادند که آقای ثقة الاسلام فرمودند جناب وثوق الملک پسر مرحوم مشیرالملک رابیاورند تاازاعضای انجمن باشد ومردم بازدحام جمعیت تمام وصلوات سلام میرزا اسدالله خان وثوق الملک را بمجلس آوردند و همه روزه حاضر میشوند ولی آقایان . ازاین حرکت استنکاف ورزید وآقای ثقة الاسلام فرمودند ازقول من خلاف بوده وبعدها بدون خط ومهر من اگراخبار واعلامی بشود صحیح نیست وجناب مزبور مراقبت حکومت رانیزدارند بجهة وزارت وسررشته داری اصفهان

(امضاء محفوظ)

(مدیر محمد صادق الحسینی الطباطبائی)